

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการผลิตและการจำหน่ายยาตองเหล้า*

ชญาฉิษฐ์ โปธิ์ทอง**

บทนำ

ยาตองเหล้ามีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านดั้งเดิมที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพชนไทย โดยการนำเอาสมุนไพรมาหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำไปตากแดดหรืออบให้แห้ง หลังจากนั้นให้นำตัวยาทิ้งหมดห่อด้วยผ้าขาวบางใส่ลงขวดโหลแช่เหล้าทิ้งไว้ 30-60 วันเป็นอย่างน้อย โดยเหล้าที่จะนำมาใช้เป็นส่วนผสมนั้นมักจะใช้เป็นเหล้าโรงหรือเหล้าขาวที่มีปริมาณความเข้มข้นของแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ 28-40 ดีกรี เพื่อสกัดเอาสารสำคัญในสมุนไพรออกมา แล้วนำไปใช้รักษาโรคหรือใช้เป็นยาบำรุงร่างกาย เช่น ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานจะมีการบริโภคเพื่อบรรเทาอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ และช่วยบำรุงกำลัง ขับปัสสาวะ หรือในกลุ่มสตรีหลังคลอดจะบริโภคเพื่อกระตุ้นการบีบตัวของมดลูก ทำให้เลือดไหลหมุนเวียนสะดวกดีขึ้น โดยตัวยาก็จะไปช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพทำให้ร่างกายคืนสู่สภาพเดิมได้เร็วขึ้น เป็นต้น

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีอากรสุรา โดยบัญญัติอยู่ในกฎหมายตราสามดวง เรื่อง น้ำสุรา จุลศักราช 1148 (พ.ศ. 2329) และได้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีสุราขึ้นใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 1 ทรงโปรดเกล้าให้ตราพระราชบัญญัติภาษีขึ้นใน จุลศักราช 1247 (พ.ศ. 2428) แต่ความในกฎหมายภาษีขึ้นในนั้นยังไม่ชัดเจนว่าวัตถุดิบใดเป็นน้ำสุรา ผู้ขายสุราจึงมีการนำเครื่องยาไทยหรือยาจีนมาแช่ในสุราที่มีปริมาณความเข้มข้นของแอลกอฮอล์สูงผสมกับน้ำ แล้วนำไปบรรจุขวดเพื่อจำหน่ายเรียกชื่อเป็นยารักษาโรค เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจัดเก็บภาษีตามกฎหมายฉบับดังกล่าว แม้ยาตองเหล้าจะมีสรรพคุณในการรักษาโรคและการบำรุงร่างกายก็ตาม แต่กรมสุราก็ได้มีการดำเนินการจับกุมผู้ขายยาตองเหล้าฐานจำหน่ายสุราโดยไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ในสมัยรัชกาลที่ 6 จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีขึ้นใน พ.ศ. 2467 โดยบัญญัตินิยามคำว่า “สุรา” ให้หมายถึง วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุรา จากบทบัญญัติดังกล่าว ยาตองเหล้าจึงจัดอยู่ในข่ายเป็นสุราและต้องเสียภาษีอากรสุราเช่นกัน การจำหน่ายยาตองเหล้าในสมัยนั้นสามารถทำได้ โดยร้านค้าที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสุรานั้นสามารถทำหนังสือยื่นต่อเจ้าพนักงานภาษีสุราเพื่อขออนุญาตในการใช้เครื่องยาห่อผ้า

* บทความนี้เรียบเรียงมาจากสารนิพนธ์ เรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการผลิตและการจำหน่ายยาตองเหล้า” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ปีการศึกษา 2558.

** นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

สำหรับดองหรือแช่สุราเพื่อจำหน่าย ทั้งนี้เครื่องยาที่ใช้ดองหรือแช่สุราต้องเป็นวัตถุดิบที่ไม่เปลี่ยนแปลง น้ำสุราให้ผิดไปจากเดิม

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2493 ได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 โดยได้ให้นิยาม คำว่า “สุรา” หมายความว่ารวมถึง วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกิน ได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา” และมีบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดทำสุราหรือมีภาชนะ หรือเครื่องกลั่นสำหรับทำ สุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิต จากบทนิยามดังกล่าวจึง เห็นได้ว่ายาดองเหล้า นั้นจึงเป็นสุราชนิดหนึ่ง

นอกจากนี้ ยังมีผู้เห็นว่ายาดองเหล้า นั้นเป็นยาชนิดหนึ่ง ซึ่งตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 ได้ให้นิยามเกี่ยวกับคำว่ายาสมุนไพร ยาแผนโบราณ และยาแผนไทย ไว้ดังนี้

มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510

คำว่า “ยาสมุนไพร หมายความว่า ยาที่ได้จากพืชชาติ สัตว์ หรือแร่ ซึ่งยังมีได้ผสม ประุง หรือแปรสภาพ”

คำว่า “ยาแผนโบราณ หมายความว่า ยาที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในการประกอบโรคศิลปะแผน โบราณ หรือการบำบัดโรคสัตว์ซึ่งอยู่ในตำรายาแผนโบราณที่รัฐมนตรีประกาศหรือยาที่รัฐมนตรี ประกาศเป็นยาแผนโบราณ หรือยาที่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเป็นยาแผนโบราณ

มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542

คำว่า “ยาแผนไทย หมายความว่า ยาที่ได้จากสมุนไพรโดยตรงหรือที่ได้จากการผสม ประุง หรือแปรสภาพสมุนไพร และให้หมายความรวมถึงยาแผนโบราณตามกฎหมายว่าด้วยยา”

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ยาดองเหล้า นั้นเป็นยาแผนโบราณตามความใน มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 และเป็นยาแผนไทยตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติ คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 ซึ่งผู้รับอนุญาตผลิตและผู้รับอนุญาต ขายยาแผนโบราณ ต้องมีผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณเป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายด้วย

จากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 และ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 ทำให้เกิดปัญหาว่ายา ดองเหล้า นั้นเป็นยาหรือเหล้า เนื่องจากในปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการจำหน่าย ยาดองเหล้า 2 หน่วยงาน คือ กระทรวงสาธารณสุข และกรมสรรพสามิต

การรักษาโรคด้วยยาดองเหล้า นั้นเป็นภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยอย่างหนึ่ง ยาดองเหล้า เป็นผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร มีการแปรรูปจากสมุนไพรเป็นรูปแบบของน้ำกระสายยา ในกรณีที่เป็น

การผลิตเพื่อจำหน่ายนั้น ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายยาต้องเหล้าจะต้องได้รับใบอนุญาตผู้ประกอบการโรคศิลปะจากกระทรวงสาธารณสุข

อย่างไรก็ตามกรมสรรพสามิต ตามหนังสือของสำนักตรวจสอบป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิตที่ กค 0711/1240 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2542 ได้ให้ความเห็นว่า ยาต้องเหล้าเป็นสุราชนิดสุราผสม ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 เนื่องจากการดองยาด้วยเหล้าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานะ เปลี่ยนสี เปลี่ยนกลิ่น ซึ่งผู้ผลิตและผู้จำหน่ายจะต้องได้รับใบอนุญาตจากกรมสรรพสามิต หากฝ่าฝืนอาจมีความผิดฐานผลิตสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต และหากมีการนำไปจำหน่ายก็จะมี ความผิดฐานเปลี่ยนแปลงสุราด้วย

นอกจากนี้ด้วยยุคสมัยเปลี่ยนไป กรรมวิธีในการทำยาต้องเหล้ารวมถึงสูตรและวัตถุดิบในการทำยาต้องเหล้าก็เปลี่ยนไป นอกจากจะใช้สมุนไพรเป็นส่วนผสมในการดองเหล้าแล้ว ในบางสูตรผู้ผลิตได้นำสัตว์มีพิษต่าง ๆ เช่น งู ตะขาบ แมลงป่อง หรือสัตว์มีพิษอื่น ๆ มาแช่ในน้ำเหล้าแล้วนำมาดื่มกินเป็นยาบำรุงร่างกายตามความเชื่อ ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดเข้ามาควบคุมสูตรยาต้องเหล้าให้เป็นมาตรฐานและไม่เป็นอันตราย อีกทั้งผู้ผลิตและผู้จำหน่ายยาต้องเหล้าส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีความรู้เกี่ยวกับยาสมุนไพรหรือพืชสมุนไพรหรือการปรุงยาสมุนไพรอันจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคได้จึง ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ กล่าวคือ กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าให้หน่วยงานใดมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลมาตรฐานของการผลิตยาต้องเหล้า หน่วยใดมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลการจำหน่ายยาต้องเหล้า นอกจากนี้ยังมีปัญหาหากกฎหมายอีกว่าบทกำหนดโทษปรับที่กฎหมายกำหนดไว้มีความเหมาะสมหรือไม่ การแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติกฎหมายเหล่านี้ให้ชัดเจนและเหมาะสมจะทำให้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการผลิตและการจำหน่ายยาต้องเหล้ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาเรื่องนี้

ผลของการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการผลิตและการจำหน่ายยาต้องเหล้า ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นในการศึกษา 3 ประเด็น ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับบทนิยามของคำว่า “สุรา”

มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ได้ให้นิยามความหมายของยาแผนโบราณไว้ว่า “ยาแผนโบราณ” หมายความว่า ยาที่มีมุ่งหมายสำหรับใช้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณ หรือการบำบัดโรคสัตว์ซึ่งอยู่ในตำรายาแผนโบราณที่รัฐมนตรีประกาศหรือยาที่รัฐมนตรีประกาศเป็นยาแผนโบราณ หรือยาที่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนยาแผนโบราณและ

มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.2542 ได้ให้นิยามความหมายของยาแผนไทย ไว้ว่า “ยาแผนไทย” หมายความว่า ยาที่ได้จากสมุนไพร โดยตรงหรือที่ได้จากการผสม ประจุ หรือแปรสภาพสมุนไพร และให้หมายความรวมถึงยาแผนโบราณ ตามกฎหมายว่าด้วยยา

ยาตองเหล้าเป็นสมุนไพรชนิดหนึ่งที่มีการผสม ประจุ หรือแปรรูปแล้ว จึงเข้าลักษณะเป็นยาแผนไทยประเภทหนึ่ง ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ว่าผู้ที่ปรุงยาชนิดนี้ได้ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ และถ้าจะจำหน่ายยาแผนโบราณ ต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับยาแผนโบราณก่อนตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ.2510 เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค การขายยาดังกล่าวจะขายได้เฉพาะในร้านขายยาแผนโบราณ (ขย.บ) และร้านขายยาแผนปัจจุบัน (ขย.1) โดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงสาธารณสุข แต่ปัจจุบันยาตองเหล้าที่ทางองค์การอาหารและยาของไทยขอขึ้นทะเบียนยานั้นมีเฉพาะยาที่มีลักษณะเป็นแผ่น ผง หรือก้อน สำหรับให้ผู้ใช้นำไปตองกับเหล้ารับประทานเองตามวิธีการที่กำหนดแบบแผนโบราณเท่านั้น

ยาตองเหล้าที่มีการนำสมุนไพรไปแช่ในเหล้าแล้วนำมาดื่มนั้นยังมีได้มีการขอขึ้นทะเบียนตำรับยาแผนโบราณ ประกอบกับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ผสมอยู่ในยาตองเหล้ามีปริมาณเกินที่กำหนดในข้อตกลงร่วมกันของ Food and drug Administration and The Nonprescription Drug Manufacturers Association ซึ่งกำหนดให้มีปริมาณแอลกอฮอล์ในน้ำยาไม่เกิน 10% และเนื่องจากยาตองเหล้ามีเหล้าเป็นส่วนผสมหลักโดยมีปริมาณความเข้มข้นของแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ 28-40 ดีกรี จึงถือได้ว่าเป็นสุราตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 3 ซึ่งให้นิยามความหมายของคำว่า “สุรา” หมายความว่าความรวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุรา นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ให้ความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่า “เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายถึงสุราตามกฎหมายสุรา

นอกจากบทบัญญัติเกี่ยวกับสุราทั้งสองฉบับดังกล่าวแล้ว สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กลุ่มงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสุรากลั่น มอก. 2088-2544 ได้ให้นิยามของสุราไว้ว่า “สุรา” หมายถึง เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เกิน 0.5 ดีกรี แต่ไม่เกิน 80 ดีกรี และประกาศสำนักคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง หลักเกณฑ์การโฆษณาเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ โดยในประกาศได้ให้นิยามคำว่า “เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์” หมายความว่า เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์มากกว่าร้อยละ 0.5 ของน้ำหนัก นอกจากนี้กรมสรรพสามิตยังได้ให้ความเห็นว่ายาตองเหล้าเป็นสุราผสมตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ตามหนังสือกรมสรรพสามิตเลขที่ กค 07111240 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2542

จากการศึกษา ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่ายาตองเหล้าเป็นสุรา ชนิดสุราผสม และเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นการผลิตและการจำหน่ายยาตองเหล้าจะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และในกรณีการจำหน่ายยาตองเหล้าหรือนำยาตองเหล้าออกแสดงเพื่อขายนั้น จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 เมื่อยาตองเหล้าถือว่าเป็นสุรา จึงเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จะต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

ผู้ศึกษาเห็นควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมความหมายของคำว่ายาตองเหล้าให้ชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กรมสรรพสามิต คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และองค์การอาหารและยา มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการผลิตและการจำหน่ายยาตองเหล้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการผลิตและการจำหน่ายยาตองเหล้า

2.1 หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการผลิตยาตองเหล้า

ในอดีตการผลิตยาตองเหล้าประชาชนสามารถผลิตได้อย่างเสรี กระทั่งในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บภาษีอากรสุรา พ.ศ. 2329 และได้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีสุราขึ้นใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 1 ทรงโปรดให้ตราพระราชบัญญัติภาษีขึ้นใน พ.ศ. 2428 แต่ความในกฎหมายภาษีขึ้นในนั้นยังมีความไม่ชัดเจนว่าวัตถุดิบใดเป็นน้ำสุรา ผู้ขายสุราจึงมีการนำเครื่องยาไทยหรือยาจีนมาแช่ในสุราที่มีปริมาณความเข้มข้นของแอลกอฮอล์สูงผสมกับน้ำ แล้วนำไปบรรจุขวดเพื่อจำหน่ายเรียกชื่อเป็นยารักษาโรค เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจัดเก็บภาษีตามกฎหมายฉบับดังกล่าวแม้ยาตองเหล้าจะมีสรรพคุณในการรักษาโรคและการบำรุงร่างกายก็ตาม แต่กรมสุราก็ได้มีการดำเนินการจับกุมผู้ขายยาตองเหล้าฐานจำหน่ายสุราโดยไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 จึงได้การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีขึ้นใน พ.ศ. 2467 โดยบัญญัตินิยามคำว่า “สุรา” ให้หมายถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรายาตองเหล้าจึงจัดอยู่ในข่ายเป็นสุราและต้องเสียภาษีอากรสุราเช่นกัน การจำหน่ายยาตองเหล้าในสมัยนั้นสามารถทำได้ โดยร้านค้าที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสุรานั้นสามารถทำหนังสือยื่นต่อเจ้าพนักงานภาษีสุรา เพื่อขออนุญาตในการใช้เครื่องยาห่อผ้าสำหรับดองหรือแช่สุราเพื่อจำหน่าย ทั้งนี้เครื่องยาที่ใช้ดองเหล้าแช่สุราต้องเป็นวัตถุที่ไม่เปลี่ยนแปลงน้ำสุราให้ผิดไปจากเดิม

ในปี พ.ศ. 2470 กรมสรรพสามิตได้เข้ามาดำเนินการกิจการโรงงานสุราบางยี่ขันและเล็งเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่หันมานิยมดื่มยาตองเหล้ามากขึ้น จึงให้โรงงานสุราบางยี่ขันผลิตสุราประเภทสุราผสม ซึ่งมีลักษณะเทียบหรือเหมือนยาตองเหล้า และในปี พ.ศ. 2481 ได้มีระเบียบของ

กรมสรรพสามิตว่า “การขายสุราผสมต้องประมูลจากรัฐและการผสมสุราต้องทำในสถานที่โรงต้มกลั่นสุราที่ได้รับอนุญาตแล้วเท่านั้น” โดยกรมสรรพสามิตจะเป็นผู้พิจารณาออกใบอนุญาตให้ทำการผสมสุราสำหรับเอกชนอื่นที่ต้องการขายสุราผสมเพื่อนำเงินรายได้เข้ารัฐ ระเบียบฯ ดังกล่าวทำให้ผู้ขายขาดองเหล้ารายย่อยไม่สามารถผลิตและจำหน่ายขาดองเหล้าโดยถูกต้องตามกฎหมายได้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2493 ได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 โดยได้ให้นิยามคำว่า “สุรา” ว่าหมายรวมถึง วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา และมีบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดทำสุราหรือภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิต

ทั้งนี้ จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับบทนิยามของคำว่า “สุรา” นั้น พบว่ายาดองเหล้าเป็นสุราชนิดสุราผสมตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 แม้จะมีสมุนไพรมเป็นส่วนประกอบหลัก แต่เนื่องจากยาดองเหล้าประเภทที่มีการดองไว้สำเร็จที่มีลักษณะของการนำสมุนไพรมแช่อยู่กับน้ำสุรา ยาดองเหล้าในลักษณะดังกล่าวนี้ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาแผนโบราณ ยาดองเหล้าจึงยังมีใช้ยาแผนโบราณตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 แต่สมุนไพรมที่นำมาใช้ในการดองเหล้า นั้นจัดเป็นยาสมุนไพรมที่ได้จากพฤกษชาติที่ยังมิได้ผสม ประุงหรือแปรสภาพ ในส่วนของตัวสมุนไพรมจึงเป็นสมุนไพรมตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510

ยาดองเหล้าที่นำมาวางจำหน่ายมีทั้งจำหน่ายในลักษณะของยาดองเหล้าที่มีส่วนผสมของสมุนไพรมแช่อยู่แล้วในโหลแก้วขนาดใหญ่ แล้วนำมาแบ่งจำหน่ายให้กับผู้บริโภค และการจำหน่ายในลักษณะของสมุนไพรมชนิดบดใส่ในขวดแก้วแล้วติดชื่อสมุนไพรมไว้ โดยชงกินพร้อมกับเหล้าขาวคล้ายกับกาแฟ จากนั้นจะให้ดื่มทันที การขายตามแบบที่สองนี้จะทำยาดองเหล้าแต่ละชนิดตามที่ลูกค้าสั่ง ทั้งนี้ยังพบว่าปัจจุบันมีผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายยาดองเหล้ามีการนำสารคลอโรฟอร์มผสมในน้ำสุรายาดอง ซึ่งสารดังกล่าวเป็นสารที่อันตรายต่อผู้บริโภค และเป็นสารที่กฎหมายไม่อนุญาตให้ใช้ในผลิตภัณฑ์สุขภาพทุกชนิด ดังนั้นการนำสมุนไพรมมาชงกินพร้อมกับเหล้าขาวคล้ายกับกาแฟแล้วดื่มทันที จึงเป็นการนำสมุนไพรมมาใช้ผิดวิธีอันอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคได้ เนื่องจากเหล้าที่เทลงไปในสมุนไพรมนั้นยังไม่สกัดเอาสาระสำคัญในสมุนไพรมออกมา ดังนั้นเมื่อดื่มเข้าไปจึงเท่ากับเป็นการดื่มสุราปกติ

เนื่องจากยาดองเหล้าเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งที่สืบทอดกันมาจากบรรพชนรุ่นก่อน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ยาดองเหล้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นจุดเด่นของประเทศไทย เหมือนในประเทศต่าง ๆ เช่น ในประเทศญี่ปุ่นที่มีสาเกอันเป็นเหล้าหมักจากข้าวเหนียวอย่างหนึ่ง เป็นสุราที่ขึ้นชื่อและเป็นเอกลักษณ์ของประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีการควบคุมมาตรฐานของยาดองเหล้าให้มีความน่าเชื่อถือ มีคุณภาพ และปลอดภัยจากผู้บริโภค หากจะให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

มีหน้าที่ในการดูแลเพียงอย่างเดียว ยาดองเหล้าที่ทำขึ้นก็อาจไม่ได้รับมาตรฐานและปลอดภัย จึงต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

จากการศึกษา ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการควบคุมสุรานั้นมีกฎหมายเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 โดยมีกรมสรรพสามิตเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแล ซึ่งในการทำสุรานั้นผู้ทำจะต้องได้รับอนุญาตจากกรมสรรพสามิต และจะต้องปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดว่าด้วยกรรมวิธีเกี่ยวกับการทำสุรา การใช้วัตถุดิบ ระยะเวลาและวิธีการเก็บสุรา พ.ศ. 2493 แต่ด้วยสรรพคุณของยาดองเหล้าที่มีส่วนผสมของยาสมุนไพรและเหล้า จึงทำให้ยาดองเหล้าแตกต่างจากสุราประเภทอื่นที่ได้จากการกลั่นหรือแช่ การได้รับอนุญาตจากกรมสรรพสามิตเพียงหน่วยงานเดียวนั้นอาจจะยังไม่เหมาะสม เนื่องจากกรมสรรพสามิตมิใช่ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับยาสมุนไพร ดังนั้นผู้ที่ยื่นขอรับใบอนุญาตทำยาดองเหล้าจากกรมสรรพสามิตนั้น จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณด้วย

2.2 หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการจำหน่ายยาดองเหล้า

การควบคุมการขายสุรานั้นพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 17 กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขายสุราหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขาย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กล่าวคือ หากจะมีการขายยาดองเหล้าหรือนำยาดองเหล้าออกแสดงเพื่อขายนั้นจะกระทำได้อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตเท่านั้น ทั้งนี้ใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายนั้นมี 7 ประเภทด้วยกัน โดยใบอนุญาตแต่ละประเภทมีข้อกำหนดที่แตกต่างกันในความผิดอันเกี่ยวกับการจำหน่ายสุรา เช่น ความผิดฐานเปลี่ยนแปลงสุราตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 22 ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 ทำการเปลี่ยนแปลงสุราโดยการนำสุราอื่นใด หรือน้ำ หรือของเหลว หรือวัตถุอื่นใดเจือปนหรือเปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุรา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตและทำต่อหน้าเจ้าหน้าที่โดยปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด และมาตรา 23 ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 ทำการเปลี่ยนแปลงสุรา โดยเอาสุราอื่นใด หรือน้ำ หรือของเหลว หรือวัตถุอื่นใดเจือปนลงหรือเปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุรา เว้นแต่ผู้ซื้อได้ร้องขอให้เปลี่ยนแปลงสุราเพื่อดื่มในขณะนั้น

จากบทบัญญัติในมาตรา 22 และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 หากจะทำการเปลี่ยนแปลงสุรา จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานกรมสรรพสามิตและทำต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่เท่านั้น และตามมาตรา 23 ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 ทำการเปลี่ยนแปลงสุราไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามหากผู้ซื้อได้ร้องขอให้ผู้ขายเปลี่ยนแปลงสุราเพื่อดื่มในขณะนั้นก็สามารถทำได้

ดังนั้น ในปัจจุบันผู้ขายที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 หากมีการขายยาต้องเหล้าในลักษณะของการนำสมุนไพรมาย่างกับเหล้าขาว เพื่อชงดื่มกินคล้ายกับกาแฟ โดยผู้ขายจะทำยาต้องเหล้าแต่ละชนิดตามที่ลูกค้าสั่ง ก็จะไม่ผิดกฎหมายฐานเปลี่ยนแปลงสุราตามมาตรา 23 ซึ่งการขายยาต้องเหล้าในลักษณะนี้ไม่แตกต่างอะไรกับการดื่มเหล้าขาวอย่างเดียว เนื่องจากเหล้าขาวที่หลงไปนั้นยังไม่ได้สกัดเอาสารสำคัญในสมุนไพรรอกมาแต่อย่างใด และเป็นการนำสมุนไพรมายใช้ผิดวิธีอันอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคได้

การขายยาต้องเหล้าด้วยวิธีการชงสมุนไพรมาย่างกับเหล้าขาวนั้น ย่อมก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ดื่มได้ เนื่องจากสมุนไพรมานำมาชงนั้นอาจไม่มีคุณภาพหรือมีสารอันตราย กรมสรรพสามิตซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลจึงควรควบคุมให้มีการขายยาต้องเหล้าในลักษณะดังกล่าว เนื่องจากผู้ดื่มยาต้องเหล้า นั้นไม่ว่าจะเสียค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม คือ ผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองตามสิทธิที่ผู้บริโภคจะได้รับตามกฎหมาย กล่าวคือหากผู้ซื้อยาต้องเหล้าจากผู้ขายแล้วนำไปดื่ม หากได้รับอันตรายเนื่องจากยาต้องเหล้ามีสารอันตรายผสมอยู่ ผู้บริโภคก็ย่อมได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และดูแลการจำหน่ายสุราตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 อีกฉบับหนึ่ง พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย

ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมีคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สังกัดกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข แม้กฎหมายฉบับนี้จะมุ่งควบคุมการจำหน่ายแอลกอฮอล์ แต่ก็เป็นการกำหนดมาตรการในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งไม่ขัดกับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 แต่อย่างใด กล่าวคือผู้ขายยาต้องเหล้าจะต้องได้รับใบอนุญาตให้ขายสุราตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 แต่ทั้งนี้ผู้ขายยาต้องเหล้าจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ด้วยเช่นกัน

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานในการควบคุมการผลิตและการจำหน่ายยาต้องเหล้า นั้น พบว่าเนื่องจากยาต้องเหล้ามีสรรพคุณทางยาด้วย ซึ่งแตกต่างจากสุราประเภทอื่น ประกอบกับยาต้องเหล้าเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านในการรักษาโรคและการบำรุงร่างกายที่สืบทอด

ต่อกันมาจากบรรพชนรุ่นก่อน ๆ จึงควรที่จะอนุรักษ์และส่งเสริมให้มีการผลิตและการจำหน่ายยาต้อง เหล้าอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าควบคุมผู้ผลิตและผู้ จำหน่ายยาต้องเหล้าได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายยา ต้องเหล้าและผู้บริโภคยาต้องเหล้า จึงต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษของความผิดฐานเปลี่ยนแปลงสุรา

บทกำหนดโทษในความผิดฐานเปลี่ยนแปลงสุรา ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 22 กฎหมายกำหนดห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 ทำการเปลี่ยนแปลงสุรา โดยเอาสุราหรือน้ำหรือของเหลวหรือวัตถุอื่นใดเจือปนลงหรือเปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุรา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน สรรพสามิต และเป็นการทำต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกรม สรรพสามิตกำหนด ทั้งนี้ หากผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทดังกล่าวทำการฝ่าฝืนมาตรา 22 โดย กระทำการเปลี่ยนแปลงสุรา ผู้นั้นมีความผิดได้รับโทษตามกฎหมาย โดยบทกำหนดโทษอันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสุราประเภทที่ 1 สำหรับขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป หรือประเภทที่ 2 สำหรับขายสุราที่ทำขึ้นในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป สำหรับผู้ที่ทำ การเปลี่ยนแปลงสุราโดยฝ่าฝืนกฎหมายมีความผิดยอมได้รับโทษตามมาตรา 36 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใด ทำการฝ่าฝืนมาตร 22 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท”

ในกรณีผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายสุราประเภทที่ 3 สำหรับขายสุราทุกชนิดครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตร ประเภทที่ 4 สำหรับขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร ประเภทที่ 5 สำหรับขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตรเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขาย ชั่วโมงไม่เกินสิบวัน ประเภทที่ 6 สำหรับขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตรเพื่อ ดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกินสิบวัน และประเภทที่ 7 สำหรับขายสุราครั้งหนึ่งเป็นจำนวน ต่ำกว่าสิบลิตร เพื่อดื่มภายในสมาคมหรือสโมสร นั้น กฎหมายกำหนดห้ามมิให้ทำการเปลี่ยนแปลง สุราเช่นเดียวกัน มาตรา 23 ว่าห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 ทำการ เปลี่ยนแปลงสุราโดยเอาสุราอื่นใดหรือน้ำหรือของเหลวหรือวัตถุอื่นใดเจือปนลงหรือเปลี่ยนแปลง ภาชนะบรรจุสุรา เว้นแต่ผู้ซื้อได้ร้องขอให้เปลี่ยนแปลงและดื่มในขณะนั้น ผู้ใดทำการเปลี่ยนแปลงน้ำ สุราโดยการฝ่าฝืนกฎหมาย มีความผิดยอมได้รับโทษ ตามมาตรา 38 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 23 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท”

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ประกาศบังคับใช้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว จึงเห็นได้ว่าบทกำหนดโทษปรับนั้นมีการกำหนดโทษปรับมีอัตราน้อยไป ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบันที่ค่าเงินต่ำลง เมื่อผู้กระทำความผิดเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการขายสุรา โดยผิดกฎหมายดังกล่าวสมประโยชน์กับที่ตนพึงได้รับ ผู้กระทำความผิดจึงไม่เกรงกลัวกฎหมายและตัดสินใจกระทำความผิด อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จากการศึกษา ผู้ศึกษาเห็นควรให้มีการแก้ไขบทกำหนดโทษในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 36 และมาตรา 38 ในส่วนของโทษปรับในความผิดฐานเปลี่ยนแปลงสุรา ให้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อันจะการทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการผลิตและการจำหน่ายยาต้องเหล้า พบว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานในการควบคุมการผลิตและการจำหน่ายยาต้องเหล้า และการบังคับใช้กฎหมายหลายประการ อันควรได้รับการแก้ไขและพัฒนา เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถควบคุมดูแลการผลิตและการจำหน่ายยาต้องเหล้าได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะตามปัญหาที่ได้ทำการศึกษา ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับบทนิยามของคำว่า “สุรา”

ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ให้ยาต้องเหล้าเป็นสุราประเภทหนึ่ง โดยให้เพิ่มความหมายของยาต้องเหล้าไว้ในมาตรา 4 ดังนี้

มาตรา 4 เดิมบัญญัติว่า “สุรา หมายความว่ารวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา”

แก้ไขใหม่เป็น “สุรา หมายความว่ารวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุราที่มีแรงคิกรั้งแต่ห้าคิกรั้งขึ้นไป และให้หมายความรวมถึงยาต้องเหล้าด้วย”

2. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการผลิตและการจำหน่ายยาต้องเหล้า

ผู้ศึกษาเสนอว่า ผู้ขายยาต้องเหล้าต้องได้รับใบอนุญาตให้ขายสุราตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และผู้ขายยาต้องเหล้าต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ด้วย

ทั้งนี้ ควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายกำหนดให้การผลิตและการจำหน่ายยาต้องเหลืออยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานดังต่อไปนี้

1) กระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่พิจารณาออกใบอนุญาตปรุงยาประเภทยาแผนโบราณ แก่บุคคลที่ขออนุญาตปรุงยาต้องเหลือ

2) สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องสำอางค์ สังกัดกรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการจำหน่ายเครื่องสำอางค์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องสำอางค์ พ.ศ. 2551

3) กรมสรรพสามิต มีอำนาจหน้าที่ออกใบอนุญาตขายสุรา ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และ

4) คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีอำนาจหน้าที่คุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคในกรณีที่ได้รับอันตรายจากการบริโภค ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษของความผิดฐานเปลี่ยนแปลงสุรา

ผู้ศึกษาเสนอให้แก้ไขบทกำหนดโทษของความผิดฐานเปลี่ยนแปลงสุราในมาตรา 36 และมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ดังต่อไปนี้

มาตรา 36 เดิมบัญญัติว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 8 หรือ มาตรา 22 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท”

แก้ไขใหม่เป็น “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 8 หรือ มาตรา 22 มีความผิดต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองหมื่นบาท”

มาตรา 38 เดิมบัญญัติว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 12 มาตรา 21 หรือมาตรา 23 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท”

แก้ไขใหม่เป็น “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 12 มาตรา 21 หรือมาตรา 23 มีความผิดต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงห้าพันบาท”

บรรณานุกรม

จักรกฤษณ์ กาญจนศุภนย์. การจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลโดยกฎหมาย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

เชิดชัย อริยานุชิตกุล. จิบยาต้องเหลือ [ออนไลน์]. 2554. เข้าถึงได้จาก: http://www.pccl.ac.th/external_newsblog.php?links=1598 [28 มีนาคม 2558].

- ไทยโพสต์. **ยอดดงด้วยเหล้ากับก้าวทางการพัฒนาไทย** [ออนไลน์]. 2554. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaihospital.org/board/index.php?topic=2856.0;wap2> [22 กุมภาพันธ์ 2558].
- นงนุช ตั้งเกริกโอฬาร. **ยอดดงเหล้า** [ออนไลน์]. 2551. เข้าถึงได้จาก: http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=2175 [14 กันยายน 2557].
- นพณัฐ เรืองสอน. **มาตรการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2552.
- นวพรรษ บุญชาญ. **ยอดดงสมุนไพร ภูมิปัญญาไทย มิได้มีแค่ยอดดงเหล้าเท่านั้น!??** [ออนไลน์]. 2558. เข้าถึงได้จาก: http://healthnewsdaily.blogspot.com/2011/10/blog-post_412.htm [11 กุมภาพันธ์ 2558].
- นวลตา อาภาศัพท์พะกุล และคณะ. **พฤติกรรมเครื่องดื่มและความเชื่อต่อประสิทธิภาพของยอดดงเหล้าในกลุ่มผู้ดื่ม ผู้ขายยอดดงเหล้า และประชาชนในชุมชนเมือง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา**. **วารสารสาธารณสุขศาสตร์** 41, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2554): 123.
- นวลตา อาภาศัพท์พะกุล, ศิริรัตน์ โกศลวัฒน์ และ เยาวณี จรุงศักดิ์. **พฤติกรรมเครื่องดื่มและความเชื่อต่อประสิทธิภาพของยอดดงเหล้าในกลุ่มผู้ดื่ม ผู้ขายยอดดงเหล้า และประชาชนในชุมชนเมือง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา**. **วารสารสาธารณสุขศาสตร์** 11, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2554): 133.
- ผกากรอง ขวัญข้าว. **กินยอดดง ไม่ต้องกลัวเป็นลำยอง**. **อภัยภูเบศรสาร** 11, 127 (มกราคม 2557): 1.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, 2556.
- ภัทรภา สุขพงษ์ไทย. **มาตรการทางกฎหมายในการห้ามโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2550.
- ภูริชญา วัฒนรุ่ง. **หลักกฎหมายมหาชน**. ภาควิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.
- ยอดดงเหล้า. **ภูมิปัญญาไทยรณรงค์เรียนรู้การใช้อย่างถูกวิธี**. [ออนไลน์]. 2554. เข้าถึงได้จาก: <http://www.news.rmutt.ac.th/archives/999> [22 กุมภาพันธ์ 2558].
- เลิศ ดาวสุวรรณ. **มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2553.

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. **สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2538.

วันชัย รุจนวงศ์. นโยบายการควบคุมสุราในประเทศไทย. ใน **การประชุมวิพากษ์ผลการศึกษาวิจัย : ยุทธศาสตร์ลดการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจากการดื่มแอลกอฮอล์ และเสวนามาตรการบังคับใช้กฎหมาย: การตรวจสอบข้อเท็จจริง บุหรี่ โครงการคุ้มครองเด็กไทยให้สังคม: ควบคุมเหล้า บุหรี่ฯ**. วันที่ 24 มกราคม 2550 ณ โรงแรม มิราเคิล แกรนด์ กรุงเทพมหานคร.

วารีย์ นาสกุล และ อัครเดช มณีนาค. **หลักกฎหมายมหาชน**. นนทบุรี: สัมปชัญญะ, 2553.

วิชัญ เครื่องงาม. **กฎหมายรัฐธรรมนูญ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ, 2530.

สมหวัง กำอินแก้ว. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาสินค้าที่ไม่ปลอดภัยตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551. **วารสารกระบวนการยุติธรรม 3** (กันยายน-ธันวาคม 2556): 56-57.

สมุนไพร่ดอทคอม. [ออนไลน์]. 2549. เข้าถึงได้จาก: <http://www.samunpri.com> [22 มิถุนายน 2558].

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานนายกรัฐมนตรี. **สคบ. กับการคุ้มครองผู้บริโภค**. กรุงเทพมหานคร: ออฟเซ็ท ครีเอชั่น. 2541.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. **สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร**. [ออนไลน์]. 2554. เข้าถึงได้จาก: http://www.m-society.go.th/ewt_news.php?nid=9327# [10 มีนาคม 2556].

สุพิชชา กฤษวงษ์. **ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการจำหน่ายสุรา**. การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2550.

เสนีย์ ปราโมช. **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้ เล่ม 1**. กรุงเทพมหานคร: อักษรสาสน์, 2509.

หยุด แสงอุทัย. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

อนันตาสุมันไพร่บำรุงสุขภาพ. **ประวัติยาตองเหล้าของไทย**. [ออนไลน์]. 2558. เข้าถึงได้จาก: http://www.anantaherb.com/herbal_liquor_preface.htm [10 เมษายน 2558].

อมรา บาลยอ. **ยาตองเหล้าในมิติทางการแพทย์และสังคมวัฒนธรรม**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. 2546.

อੰณพ ชูบำรุง. **ทฤษฎีอาชญาวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: ธนพัฒน์โอเดียนส์, 2527.

อุกฤษ มงคลนาวิน. ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน. **บทบัญญัติ** 11 (มีนาคม 2528): 14.

Yadong. **ข้อดี-ข้อเสียของการใช้ยาแดงเหล้า**. [ออนไลน์]. 2551. เข้าถึงได้จาก: <http://www.oknation.net/blog/yadong/2008/05/13/entry-1> [22 มิถุนายน 2558].

_____. **ยาแดงเหล้าหนึ่งในการรักษาโรคด้วยพืชสมุนไพร**. [ออนไลน์]. 2550. เข้าถึงได้จาก: <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=256871> [14 มกราคม 2558].

_____. **ยาแดงเหล้าคุณหรือโทษ**. [ออนไลน์]. 2558. เข้าถึงได้จาก: <http://www.oknation.net/blog/yadong/2015/06/25/entry-1> [22 กรกฎาคม 2558].

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493.

พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509.

พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510.

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522.

พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542.

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551.

พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551.

ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253.

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องสุรา.

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง คำชี้แจงประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สุรา.

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง หลักเกณฑ์การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.